

DOOR GERBEN JORRITSMa, RBA EPP, BESTUURSLID VAN CFA SOCIETY VBA NETHERLANDS

COLUMN

Ons pensioenstelsel, from Good to Great!

Het Nederlandse pensioenstelsel staat internationaal hoog in aanzien, maar er moet in Nederland nog veel worden gedaan om het maatschappelijk vertrouwen te vergroten.

Als 's werelds grootste vereniging van beleggingsprofessionals erkent het CFA Institute en de bij haar aangesloten lokale verenigingen, zoals CFA Society VBA Netherlands, de maatschappelijke rol die de beleggingsindustrie speelt bij het opbouwen van toekomstige welvaart en welzijn. Vanaf 2020 is het CFA Institute sponsor van de Mercer CFA Institute Global Pension Indexstudie. Deze jaarlijkse studie biedt een nauwkeurige en objectieve wereldwijde vergelijking van pensioenstelsels en stelt ons als beleggingsprofessionals in staat een steentje bij te dragen aan de discussie over zinvolle aanpassingen van pensioenstelsels en het delen van best practices.

Uit deze studie blijkt dat Nederland dit jaar voor de derde achtereenvolgende keer de wereldranglijst aanvoert met een A-rating en zich kwalificeert als 'een eersteklas en robuust pensioenstelsel dat goede prestaties levert, bestendig is en een hoge mate van integriteit kent'. Daarnaast wordt in de studie opgemerkt dat, mede gelet op de herziening van ons pensioenstelsel, ons systeem 'zeer goede uitkeringen blijft bieden, dat het een uitstekende pensioendekking heeft in de particuliere sector en ook een aanzienlijk vermogen dat voor de toekomst is gereserveerd'. Kortom, goed nieuws en de vlag kan uit!

Tot zover het goede nieuws. Zonder het welverdiende feestje te willen bederven, moet ook worden opgemerkt dat het Nederlandse pensioenstelsel in tal van internationale onderzoeken over maatschappelijk vertrouwen tot de hekkensluiters behoort. Juist dat herstellen van het maatschappelijk vertrouwen ligt ten grondslag aan de huidige herziening van ons pensioenstelsel, het Pensioenakkoord van juli 2020 en de uitwerking daarvan die momenteel ter hand genomen wordt.

De voornaamste verklaring voor het paradoxale gebrek aan vertrouwen vindt zijn oorsprong in de complexiteit van financiële vraagstukken, waaronder de pensioenen. Recent onderzoek van DNB heeft aangetoond dat

financiële geletterdheid een positieve invloed heeft op het vertrouwen in de pensioensector (DNB Working Paper, nummer 662, december 2019). Daar ligt dan ook voor een belangrijk deel de kern van de oplossing. Het motto 'onbekend maakt onbemind' blijft gelden zolang pensioenvraagstukken een ver-van-mijn-bedshow blijven. Heldere en begrijpelijke communicatie over pensioenvraagstukken zijn een eerste vereiste, maar tegelijkertijd niet per se voldoende voor het vergroten van de betrokkenheid van deelnemers.

Aanvullende initiatieven zijn nodig, met als doel het scheppen van een duidelijk handelingsperspectief voor deelnemers. De oktobereditie van ons verenigingsblad (het VBA Journaal, najaar 2020) bevat enkele aanbevelingen die gericht zijn op het bieden van meer keuzevrijheid en maatwerk voor deelnemers. Als 'best practice' wordt de liberalisering van het pensioenstelsel in het Verenigd Koninkrijk in 2015 aangehaald. De verruiming van keuzemogelijkheden voor deelnemers op pensioendatum wordt daar als positief ervaren. Het gaat hierbij om verruimde keuzemogelijkheden voor het direct laten uitkeren van een deel van het opgebouwde pensioenvermogen, maar ook om maatwerk en flexibiliteit met betrekking tot pensioenuitkeringen in de loop van de tijd. Daarnaast wordt de aanbeveling gedaan om te komen tot een persoonlijke vaststelling van het door deelnemers gewenste beleggingsrisico in de opbouwfase tot aan de pensioendatum. Het vernieuwende karakter hiervan is een symbiose tussen het realiseren van positieve welvaartseffecten (hogere pensioenuitkeringen) en het aansluiten op de persoonlijke voorkeuren van deelnemers met betrekking tot hun emotionele risicobereidheid. Met name dat laatste kan een belangrijke positieve bijdrage leveren aan het herstel van vertrouwen en draagkracht voor het Nederlandse pensioenstelsel.

Benieuwd naar de winnaar van volgend jaar? Ik zou zeggen: 'From Good to Great!'. «